In Memoriam: Tėvui, Bendruomenininkui, Mokytojui atminti

Per daugiau nei 20 metų savo gyvenimo už Atlanto daug domėjausi pirmosios (vadinamųjų grynorių) ir antrosios (dipukų) kartos lietuvių pasiekimais, ypatingos reikšmės visuomenine veikla JAV, jos dėka mes ir šiandien tebeturime lietuviškas bažnyčias, klubus, draugijas. Su liūdesio gaidele tenka pripažinti, kad mes – „trečiabangiai“ bei Amerikoje gimę lietuviai – tokio palikimo ateities kartoms palikti neįstengsime. Keičiasi laikai, keičiasi tautos ir tradicijos, galų gale poreikiai – pasaulis nestovi vietoje… nors ir kaip kartais norėtųsi visa tai sustabdyti, juo labiau, kad XXI amžius mums atneša ne tik viską uzurpuojančias technologijas, tačiau ir didžiulį žmonių susvetimėjimą. Užtat su nostalgija žiūrime į praeitį, juo labiau į tas akimirkas, kuomet šalia turėjome tokius lietuviškos veiklos ąžuolus kaip Julius Vėblaitis, kurio šiandien su mumis, deja, nebėra.

Julius Vėblaitis su žmona Irena

Gimęs 1923 m. rugsėjo 7 d. Šiauliuose, Julius užaugo Kartenoje, gimnaziją baigė Kretingoje. Kaip ir daugelis Antrojo pasaulio karo laikmečiu, būdamas vos 17 metų amžiaus paliko gimtinę, bėgo su šeima nuo okupantų į Vokietiją, paliko savo kaimą ir pažįstamus. Vieną dieną dipukų stovykloje išgirdęs per langą pianinu grojant Šopeną, įėjo vidun…Taip sutiko savo būsimą žmoną Ireną – netrukus abu susituokė Miunchene. Dukrelė Jūratė gimė 1947 m. ten pat, o jaunesnioji Rūta jau 1950 m. Elizabete (Elizabeth, NJ), kur Vėblaičiai ir įsikūrė.

Su dukterimi Audrone per jos vestuves

Pirmas Juliaus darbas buvo sausainių gamyklos virtuvėje, vėliau dirbo didelėje amerikiečių farmacijos įmonėje „Pfizer“, tačiau dėl savo jautrios sielos iš šių pareigų netrukus pasitraukė (mat reikėjo švirkšti gaminamus naujus vaistus kompanijos laboratorijoje bandomiesiems triušiams). Ilgesnį laiką dirbo fabrike „Western Electric“ Kernyje (Kearny, NJ) kartu su sutuoktine. Lankydamas paskaitas naktimis, baigė universitetą 1963 m., netrukus pradėjo dėstyti vokiečių ir anglų kalbas įvairiose vidurinėse mokyklose, o pagrindinis darbas buvo Edisono miesto J.P. Stevenso gimnazijoje. 1963 m. Vėblaičiams gimė trečioji dukrelė Audronė. O vokiečių kalbą Julius dėstė per 40 metų šeštadieninėje mokykloje, mėgo kompaniją, 1960–1965 dainavo kvartete „Linksmieji broliai“, su kuriuo šmaikščiai pristatydavo naujų žinomų dainų žodžius lietuviškuose renginiuose

Niujorke ir Naujajame Džersyje. Buvo šaunus Lietuvos „atstovas“ amerikiečiams, dosniai rėmė Lietuvių Fondą. Julius vasarodavo Pranciškonų vienuolių vasarvietėje Maino valstijoje, ten linksmindavo draugus akordeonu, gėrėdavosi jūros grožiu.

Griežti išmoko jau būdamas subrendęs vyras

Amerikos lietuvis net dešimt kartų vyko į Lietuvą vasaros metu kaip APPLE kursų savanoris, su kitais pedagogais padėdavo vietiniams mokytojams kelti kvalifikaciją. Vėblaitis dažnai grojo smuiku lietuviškose pamaldose Elizabeto Šv. Petro ir Povilo bažnyčioje ir kitose parapijose. Nors šiuo instrumentu griežti išmoko jau būdamas subrendęs gerokai per 30 metų amžiaus vyras, džiaugėsi buvęs priimtas į aukšto lygio Samito (Summit) simfoninį orkestrą, su kuriuo muzikavo ištisus tris dešimtmečius. Aš asmeniškai su Julium susipažinau, jam einant Lietuvių Bendruomenės Elizabeto (Elizabeth, NJ) apylinkės pirmininko pareigas, teko dalyvauti jo ir Šv. Petro ir Povilo lietuviškos parapijos komiteto organizuotose Lietuvos Nepriklausomybės šventėse, kalbinti jį laikraščiui „Amerikos lietuvis“, nes tuomet redagavau priedą „Rytų pakrantėje“. Kuomet 2007 metų rudenį su šeima persikraustėme į NJ, būtent iš Juliaus susilaukiau netikėto įvertinimo, kurio nepamiršiu visą likusį gyvenimą: atvykę dalyvauti kasmetiniame Elizabeto Lietuvių Bendruomenės apylinkės susirinkime klausėmės

jo, kaip pirmininko, praėjusių metų veiklos ataskaitos. Pačioje pabaigoje Julius staiga pasakė, kad… dabar ramia širdimi užleidžia savo vietą jaunesniesiems, nes į šią apylinkę atvyko tinkamas žmogus jam pakeisti. „Laurynai, prisistatyk savo bendruomenei, mes dabar tave rinksime naujuoju pirmininku“, – iki dabar ausyse skamba visiškai nelaukti legendinio Elizabeto šviesuolio žodžiai.

Vėblaičiau su trimis dukterimis

ir anūke

Julis Vėblaitis su žmona per jo 80-metį

Julius su Irena užaugino tris dukras: vyriausioji Jūratė tapo muzikos mokytoja ir liturginės muzikos specialiste, vidurinioji Rūta užėmė aukštas pareigas Pietų Karolinos (South Carolina) valstijos Švietimo skyriaus užsienio kalbų skyriuje, o jaunėlė Audronė radijo programos WHHY Filadelfijoje (Philadelphia, PA) – ilgametė garso inžinierė. Trys dukros tėvams padovanojo penkis anūkus: Rasą, Kotryną, Aleksandrą, Jean-Christophe ir Lyndsey. Vėliau Julius spėjo sulaukti penkių proanūkių: Luko, Emilio, Maxime, Ezra, Julian.

Irenos ir Juliaus namuose per šv. Kaledas

Vienas paskutiniųjų šeimos susibūrimų

Nors Vėblaičių šeima buvo išsisklaidžiusi po visą pasaulį, bet visi iš toli ir arti suvažiuodavo į Juliaus ir Irenos namus Junjone (Union, NJ) nuo 1964 m. Ten

susirinkdavo šv. Kūčioms, šv. Velykoms, ten švęsdavo gimtadienius, priimdavo svečius iš Lietuvos. Dabar beliko fotografijos ir atminimai, ir gili padėka, kad Julius visą savo gyvenimą paskyrė tautai ir šeimai. Ilsėkis ramybėje, mielas Tėveli, Bendruomenininke, Mokytojau. Tavo darbai atlikti su kaupu, o mes, laikinai palikę gyventi šioje žemėje, didžiuojamės Tave pažinoję.

Elizabeth (NJ) lietuvių vardu Laurynas R. Misevičius

P.S. Juliaus Vėblaičio atminimui aukas prašome skirti Lietuvių Fondui ir siųskite adresu 14911 E. 127-th St., Lemont, IL 60439 (jas, beje, galima nurašyti nuo federalinių mokesčių).

Audronės (Audrey) Vėblaitytės-Bentham asmeninio albumo nuotraukos

pasauliolietuvis.lt